

Nr 53.

Ankom till riksdagens kansli den 16 maj 1941 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m.

(1:a avd.)

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t under punkt 153 i nionde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. för budgetåret 1941/42 beräkna ett förslagsanslag av 155,000 kronor.

Sedermåra har Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 28 februari 1941 avlåten, till jordbruksutskottet hänvisad proposition, nr 131, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

1) till Bidrag till reglering av handeln med strömming och sill m. m. för budgetåret 1941/42 under nionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 155,000 kronor;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med de såsom bilagor till statsrådsprotokollet fogade utkasterna till kungörelser om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill ävensom om viss reglering av priset å strömming och sill utfärda erforderliga bestämmelser i dessa ämnen, att gälla från och med den 1 juli 1941 till och med den 31 december 1942.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till propositionen.

För budgetåret 1940/41 är till Bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. anvisat ett förslagsanslag av 180,000 kronor. Av anslaget beräknades 20,000 kronor till kostnader för statens fiskenämnd, 150,000 kronor för utbetalande av prisutjämningsbidrag inom producentföreningarnas områden samt 10,000 kronor för utgifter i samband med eventuell prisreglering utmed Skånes syd- och ostkust samt Blekinges kust.

Gällande bestämmelser i ämnet äro upptagna i *dels* förordningen den 30 juni 1937 (nr 645) om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill, *dels* kungörelsen den 10 december 1937 (nr 933) angående tillämpningen av nämnda förordning, vilken kungörelse ändrats genom kungörelsen nr 729/1940, *dels* förordningen den 30 juni 1937 (nr 646) om viss reglering av priset å färsk strömming och sill, vilken förordning ändrats genom kungörelsen nr 55/1939, samt *dels* instruktionen den 30 juni 1937 (nr

647) för statens fiskenämnd. Förordningarna gälla till och med den 30 juni 1941.

I skrivelse den 27 augusti 1940 har *statens fiskenämnd* hemställt, att regleringen av handeln med färsk strömming och sill måtte förlängas på fem år eller till och med den 30 juni 1946. Fiskenämnden har i skrivelsen tillika föreslagit vissa ändringar i bestämmelserna rörande regleringen. Beträffande regleringen under den föreslagna nya perioden har fiskenämnden inhämtat yttranden från ett flertal producentföreningar, fiskeföreningar och fiskförsäljningsföreningar. Över fiskenämndens skrivelse har lantbruksstyrelsen den 12 oktober 1940 avgivit infordrat utlåtande.

Fiskenämnden har vidare i särskild skrivelse den 27 augusti 1940 hemställt, att till bidrag till reglering av handeln med färsk strömming och sill m. m. måtte för nästa budgetår anvisas ett förslagsanslag av 155,000 kronor.

I skrivelse den 26 oktober 1940 har *Stockholms läns fiskförsäljningsförening u. p. a.* framställt vissa synpunkter å den fortsatta tillämpningen av regleringen.

Lantbruksstyrelsen har sedermera med eget yttrande den 11 november 1940 överlämnat en den 31 oktober 1940 dagtecknad skrivelse från *Svenska ostkustfiskarnas centralförbund*, däri förbundet hemställt, att lantbruksstyrelsen vid avgivande av sitt yttrande över fiskenämndens framställning ville beakta vad som anförts vid ett sammanträde med representanter för ostkustens fiskförsäljningsföreningar. Vid förbundets skrivelse fanns fogat protokoll från sammanträdet.

Svenska ostkustfiskarnas centralförbund har vidare i skrivelse den 30 januari 1941 hemställt, att den fortsatta regleringen av handeln med strömming och sill måtte utsträckas att avse jämväl salt- och surströmming. Över denna skrivelse har statens fiskenämnd den 10 februari 1941 avgivit infordrat utlåtande.

Härjämte ha framställningar i ämnet inkommit från bland andra *Svenska fiskhandelsförbundet* i skrivelse den 7 januari 1941.

Grunddragen av gällande regleringssystem.

Ifrågavarande *reglering* i sin nuvarande utformning gäller från och med den 1 januari 1938 till och med den 30 juni 1941 samt omfattar *handeln med strömming och sill*, som fångats i Östersjön och Bottniska viken samt ilandförts vid kusten därav. Denna fråga behandlades vid 1937 års riksdag (prop. nr 295, jordbr. utsk. utl. nr 86; riksdagens skr. nr 335). Från tillämpningsområdet har Norrbottens län varit undantaget samt till den 1 januari 1941 jämväl Västerbottens län. Uppsikten över handeln med färsk strömming och sill har utövats av statens fiskenämnd, som består av tre, i förhållande till ifrågavarande intressen opartiska personer.

Har av fiskare, för vilka fiske utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, bildats ekonomisk förening för gemensamt avyttrande av fångsterna av strömming och sill utmed viss kuststräcka (producentförening), må, dä-

rest föreningen finnes äga förutsättning för dylik verksamhet och omfatta tillräckligt antal fiskare, föreningen kunna erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd att med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföres utmed sagda kuststräcka. Den som inom område, där producentförening erhållit dylikt tillstånd, ilandför strömming och sill må därmed ej idka handel i annan mån än att han själv eller genom hemmavarande familjemedlem äger sälja egen eller eget båtlags fångst direkt till konsument. Vid sådan försäljning skall iakttagas de villkor som meddelas av vederbörande producentförening eller, där sådan ej finnes, av statens fiskenämnd.

Producentföreningen är pliktig att enligt samma grunder, som gälla i fråga om medlems fångst, för försäljning mottaga strömming och sill, som inom föreningens område ilandföres av annan fiskare. Är tillförseln av strömming och sill så riklig att det kan antagas, att en väsentlig del därav ej kan avsättas för konsumtion i färskt tillstånd, må producentförening lämna fiskare, som mera regelbundet plägar leverera till föreningen och för vilken utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, företräde till leverans. Fiskenämnden äger, när skäl därtill äro, ålägga ej mindre producentförening att i första hand utbjuda sina fångster av strömming och sill till partihandlare, som av fiskenämnden anvisas, än även sådan partihandlare att i första hand genom föreningen täcka sitt behov av strömming och sill. I övrigt skall producentförening vid bedrivandet av sin verksamhet ställa sig till efterrättelse de ytterligare villkor, som vid tillståndets beviljande må vara meddelade, ävensom av fiskenämnden givna föreskrifter och anvisningar, jämväl i fråga om prissättningen. Det åligger förening att lämna nämnden de upplysningar angående mottagna fångster av samt handel med strömming och sill, som erfordras för utövningen av nämndens uppsiktsbefogenhet.

Där producentförening ej finnes, övertages dennas roll av partihandlarna. Partihandel med färsk strömming och sill (handel till återförsäljare i och för deras rörelse med undantag för försäljning som av producentförening eller, där sådan ej finnes, av fiskare bedrivs med egen fångst till återförsäljare) må bedrivas endast efter tillstånd av statens fiskenämnd. Detaljhandel med färsk strömming och sill (försäljning till konsument) må ej idkas, med mindre varan är inköpt från den som erhållit tillstånd till partihandel eller statens fiskenämnd annat medgivit. Fiskare är dock, som ovan nämnts, berättigad att försälja egen fångst direkt till konsument.

Färsk strömming och sill, som inköpts för export, för saltning, kryddning eller rökning, för beredning av kraftfoder eller gödningsämne eller för att direkt användas till djurföda, må ej inom riket återförsäljas i färskt tillstånd.

I fråga om *regleringen av priset å sådan färsk strömming och sill*, beträffande vilken handeln är reglerad, gäller, att producentförening är skyldig att för strömming och sill, som levererats till föreningen och av denna försålts till konsumtion i färskt tillstånd inom riket, erlägga lägst det pris (minimipris), som av statens fiskenämnd för viss tid fastställles.

För strömming och sill, som icke kunnat vinna avsättning för konsumtion i färskt tillstånd inom riket utan försålts för export, saltning, rökning, kryddning, till djurföda i färskt tillstånd eller för beredning av kraftfoder eller gödningsämne, må producentförening erhålla prisutjämningsbidrag av statens fiskenämnd. Prisutjämningsbidraget, som utbetalas årsvis i efter-skott, skall så bestämmas, att föreningens medlemmar erhålla ett netto-medelpris under året av 10 öre för kilogram; dock må prisutjämningsbidra-

get ej utgå med mer än 3.5 öre för kilogram. På framställning av fiske-nämnden kan Kungl. Maj:t besluta, att annat än ovan nämnt nettomedelpris skall läggas till grund för beräkning av prisutjämningsbidrag ävensom att sådant bidrag skall kunna utgå med annat belopp än nyss sagts. Pristutjämningsbidraget skall av producentföreningen oavkortat utbetalas till medlemmarna. Vid beräkning av nettomedelpriset till föreningens medlemmar må omkostnaderna för föreningens rörelse ej upptagas till högre belopp än fiskenämnden prövar skäligt.

Producentförening skall för den myckenhet strömming och sill, som av föreningen försäljes för konsumtion i färskt tillstånd inom riket, erlägga prisregleringsavgift med 2.5 procent av det nettopris, föreningen erlagt för sådan till densamma levererad strömming och sill. Prisregleringsavgiften skall, åtföljd av redovisning av producentförening, inbetalas till statens fiskenämnd sålunda, att den å viss månad belöpande avgiften erlägges sist före utgången av följande månad.

Inom område, där producentförening ej finnes, må, där Kungl. Maj:t på förslag av statens fiskenämnd eller efter dess hörande så beslutar, prisreglering anordnas, under förutsättning att till deltagande däri anmäler sig för ändamålet erforderligt antal fiskare. Fiskare, som deltagar i sådan prisreglering, åligger att i den ordning fiskenämnden bestämmer erlägga prisregleringsavgift med 2 procent av det belopp han under tiden för prisregleringen erhållit för färsk strömming och sill, som försålts för konsumtion i färskt tillstånd inom riket.

De genom prisregleringsavgifterna inflytande medlen skola förvaltas av statens fiskenämnd och användas till utbetalande av prisutjämningsbidrag. I den mån de ej förslå härtill, ankommer det på fiskenämnden att hos Kungl. Maj:t göra framställning om bidrag av allmänna medel till utfyllnad av vad som sålunda felas. Tagas ej de under visst år influtna prisregleringsavgifterna i sin helhet i anspråk för utbetalande av prisutjämningsbidrag, skall uppkommet överskott fonderas för nästkommande års behov av medel till dylika bidrag.

Är tillförseln av strömming och sill så riklig, att avsevärd svårighet att vinna avsättning av fångsterna uppkommer, må bestämmelse givas om fångstbegränsning. Beslut härom meddelas inom område, där producentförening finnes, av föreningen samt inom annat område, där prisreglering är anordnad, av statens fiskenämnd eller av ombud, som av nämnden förordnats.

Departementschefens anförande.

Handeln med färsk strömming och sill, som fångats i Östersjön och Bott-niska viken samt ilandförts vid kusten därav med undantag för Norrbottens län, är för närvarande reglerad genom särskilda bestämmelser. Härjämte gäller viss prisreglering i syfte bland annat att tillförsäkra fiskarena avsättning för sina fångster till garanterat nettomedelpris. Den nu sedan den 1 januari 1938 gällande regleringen, som beslutades vid 1937 års riksdag, synes i stort sett ha fungerat på ett tillfredsställande sätt. Verksamheten anses också av fiskarens egna organisationer ha varit till stort gagn för fiskarena. Någon fullständig sammanfattande utredning rörande verkningarna av strömmingsregleringen har icke blivit verkställd. Av den här ovan lämnade redogörelsen

framgår emellertid, att en produktionsökning av strömming om 28 procent inträtt under tiden efter regleringens införande och att denna produktionsökning helt och hållet kunnat tillgodogöras av fiskarena. I fråga om fyra andra å ostkusten fångade fiskslag, nämligen sik, gädda, abborre och flundra, beträffande vilka handeln icke varit reglerad, har jämväl under samma tid inträtt en produktionsökning utan att fiskarena kunnat helt utnyttja densamma. Då samtliga här omnämnda fiskslag avsättas jämsides med varandra och inom i stort sett samma marknadsområden, läser den gynnsamma utvecklingen beträffande strömmingsavsättningen i jämförelse med avsättningen av de övriga fiskslagen med all sannolikhet kunna tillskrivas regleringen. Att fiskarena haft ett betydande gagn av denna reglering synes mig alltså uppenbart. Emellertid torde nyttan ha varit olika stor för skilda kategorier fiskare. Först genom en mera ingående utredning rörande verkningarna av denna reglering synas tillförlitliga upplysningar kunna erhållas jämväl beträffande dylika variationer i resultaten av de reglerande åtgärderna. Jag förutsätter att en sådan utredning kommer att verkställas genom statens fiskenämnd.

Giltighetstiden för ifrågavarande reglering utgår den 1 juli 1941. I avvaktan på resultaten av berörda utredning ävensom den utredning rörande fiskarens ekonomiska organisation och fiskmarknadens reglering, som för närvarande bedrivs av 1940 års fiskerikommitté, synes en förlängning av regleringen icke böra ske för längre tid än till utgången av år 1942. Regleringen torde under denna tid böra tillämpas i huvudsak efter samma linjer som hittills. Liksom nu bör sålunda av fiskare bildad ekonomisk förening för gemensamt avyttrande av fångsterna av strömming och sill utmed viss kuststräcka (producentförening) kunna erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd att med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföres utmed sagda kuststräcka. Partihandel med färsk strömming och sill torde alltjämt endast böra få bedrivas efter tillstånd av statens fiskenämnd. Härvid förutsätter jag, att fiskenämnden vid meddelande av sådant tillstånd för nya partihandlare iakttagit stor varsamhet.

I fråga om vissa bestämmelser rörande såväl själva regleringen av handeln som prisregleringen ha av organisationerna och statens fiskenämnd framställts förslag om ändringar.

Svenska ostkustfiskarnas centralförbund har sålunda hemställt om sådan utvidgning av regleringen, att den hädanefter skulle omfatta jämväl handeln med av fiskarena själva beredd salt- och surströmming. Som statens fiskenämnd framhållit, har det sedan länge varit ett önskemål bland såväl fiskarena som salteriägarna, att en viss koncentration av handeln med salt- och surströmming komme till stånd. Även jag hyser den uppfattningen, att en koncentration av handeln jämväl med salt- och surströmming bör genomföras. Enär den av mig föreslagna fortsatta regleringen i huvudsak avser en förlängning av tidigare gällande bestämmelser i avvaktan på vidare utredning, synes emellertid ett slutligt ställningstagande till denna fråga böra tills vidare anstå. Det torde vara möjligt för fiskarena att under tiden i ge-

mensamt intresse åstadkomma en godtagbar lösning av spørgsmålet även utan statens medverkan.

Såväl producentföreningarna som statens fiskenämnd ha föreslagit införande av en uttrycklig bestämmelse därom, att regleringen skulle avse även från utlandet införd strömming. Som lantbruksstyrelsen framhållit innebär detta förslag en principiell utvidgning av regleringen. Ett genomförande av förslaget torde medföra, att endast producentförening kan importera strömming. Därest en sådan ensamrätt anses önskvärd, synes särskild författning därom böra utfärdas. Emellertid vill jag erinra, att strömmingsimporten är synnerligen obetydlig och i medeltal för åren 1936—39 endast omfattat 5,500 kilogram för år eller icke ens en tusendel av den inhemska fångstmängden. Därest importen blir mer betydande, skulle den dock åtminstone tillfälligtvis kunna verka störande på regleringen. I ett sådant läge förutsätter jag, att en ändamålsenlig avsättning jämväl av den importerade varan kan åstadkommas genom samarbete mellan producentföreningarna och importörerna.

Några producentföreningar ha föreslagit sådan inskränkning i fiskarens enligt gällande bestämmelser medgivna rätt att sälja egen eller eget båtlags fångst av strömming och sill till konsument, att dylik försäljning inom producentföreningarnas område skulle få ske först efter särskilt tillstånd av vederbörande producentförening. Statens fiskenämnd har, under erinran att vid nu berörd avyttring villkor som meddelas av vederbörande producentförening eller av statens fiskenämnd måste iakttagas, ansett det ur regleringens synpunkt onödigt med den föreslagna inskränkningen. Till förhindrande av att fiskare obehörigen konkurrera med sina egna föreningar förmenar emellertid fiskenämnden, att försäljning direkt till konsument endast borde få äga rum då fisken skulle användas i konsumentens hushåll. Då fiskarena själva böra kunna åstadkomma en lämplig ordning å detta område, anser jag mig åtminstone icke nu böra förorda någon ändring i härutinnan gällande bestämmelser för regleringen.

I likhet med fiskenämnden anser jag, att fiskarena inom område, där producentförening ej finnes, hädanefters böra äga frihet att avyttra sin strömming och sill ej endast till återförsäljare utan även direkt till beredare av strömmings- och sillprodukter samt till djuruppfödare. Sådan försäljning synes emellertid, såsom fiskenämnden framhållit, böra få äga rum endast på de villkor som fiskenämnden eller dess ombud meddela.

I fråga om prisregleringen vill jag i likhet med vissa producentföreningar och fiskenämnden till en början förorda sådan ändring i bestämmelserna, att all för rökning avsedd strömming och sill jämställes med sådan fisk avsedd för konsumtion i färskt tillstånd.

Bland producentföreningarna ha meningarna varit delade om deltagandet i prisregleringen skall vara frivilligt eller icke. Som fiskenämnden framhållit, torde enighet råda därom, att de auktoriserade producentföreningarna fortfarande böra vara skyldiga att iakttaga de av fiskenämnden fastställda minimipriserna. Däremot hävda vissa föreningar, att skyldigheten att erlægga

prisregleringsavgift och den därmed förbundna rätten att uppbära prisutjämningsbidrag borde inträda först efter frivilligt åtagande. Med en reglering av ifrågavarande slag torde likställighet mellan yrkesutövare i olika delar av landet svårligen kunna åstadkommas. Förhållandena kunna också, såsom fiskenämnden framhållit, ändras så att de föreningar, som nu äro mindre gynnsamt ställda i prisregleringshänseende, framdeles kunna få mera gagn av denna verksamhet. Härvidlag må vidare understrykas, att prisregleringsavgifterna måste anses föga betungande för den enskilde fiskaren. Då jag i likhet med fiskenämnden icke finner mig kunna tillstyrka sådan ändring i bestämmelserna, att deltagandet i prisregleringen skulle bliva beroende på frivillig anslutning från de auktoriserade producentföreningarnas sida, sammanhänger detta i viss mån därmed att jag ansluter mig till fiskenämndens förslag att sänka den prisregleringsavgift, som producentföreningarna ha att erlægga, från 2.5 till 2 procent av det nettopris vederbörande förening erlagt för till densamma levererad strömming och sill, som försålts för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller för rökning. Föreningarnas prisregleringsavgift bör alltså enligt mitt förmenande likställas med den avgift som fiskarena erlægga inom områden där producentförening icke finnes.

Inom Västerviks och södra Kalmar läns fiskförsäljningsföreningars inköpsområden ha uppkommit anmärkningsvärt stora mängder överskottsströmming, som fått försäljas huvudsakligen för export och för vilken strömming prisutjämningsbidrag alltså måst utgå. Fiskenämnden, som särskilt uppmärksammat detta förhållande, anser det vara svårt att avgöra, huruvida icke en förhållandevis större del av fångstmängden inom dessa föreningar skulle kunnat vinna avsättning inom landet för konsumtion i färskt tillstånd. Vetskapen om att prisutjämningsbidrag ej skulle kunna erhållas för mer än en begränsad del av överskottsströmmingen skulle, som nämnden framhållit, måhända utgöra en kraftig sporre för föreningarna till ökning av försäljningen av konsumtionsströmming på överskottsströmmingens bekostnad. I nu rådande läge torde fångsterna visserligen i sin helhet utan svårighet kunna finna avsättning, men vid ändrade förhållanden synes en begränsning av den mängd överskottsströmming, för vilken prisutjämningsbidrag skulle kunna utgå, vara påkallad. Emellertid anser jag mig icke kunna tillstyrka så kraftig begränsning av rätten att erhålla prisutjämningsbidrag som fiskenämnden förordat eller att bidrag icke skulle utgå för större mängd överskottsströmming än som motsvaras av 35 procent av hela den inom vederbörande producentförenings område under ett kalenderår ilandförda fångstmängden. Prisutjämningsbidrag synes enligt mitt förmenande skäligen böra utgå för intill hälften av fångstmängden.

Enligt nuvarande bestämmelser för prisutjämningsbidragets bestämmande skall fiskarens medelnettopris för överskottsströmming beräknas till 10 öre för kilogram, och prisutjämningsbidrag för sådan strömming må utgå med högst 3.5 öre för kilogram. I likhet med producentföreningarna anser jag att de starkt ökade kostnaderna för fisket tala för en höjning av såväl medelnettopriset som prisutjämningsbidragets högsta belopp. I nuvarande läge

torde emellertid möjligheterna att vinna avsättning för strömmingen till relativt högt pris vara så goda, att berörda bestämmelser knappast äga någon betydelse. Därest förhållandena härutinnan skulle ändras, vill jag erinra, att Kungl. Maj:t jämlikt gällande regler äger möjlighet att utan författningsändring vidtaga de jämkningar beträffande prisutjämningsbidragens storlek, som kunna anses påkallade.

Fiskenämnden har för sin del funnit ett av producentföreningarna framställt förslag, att fiskare, som vore anslutna till producentförening, skulle vara skyldiga att erlægga prisregleringsavgift även när de sälja strömming direkt till konsumtion, i viss mån berättigat. Då det skulle stöta på oöversigtliga svårigheter att kontrollera en bestämmelse av sådan innebörd, kan jag i likhet med nämnden icke förorda detta förslag.

I enlighet med av Kungl. Maj:t utfärdad instruktion för statens fiskenämnad skall nämnden bestå av tre ledamöter, som förordnas av Kungl. Maj:t. Bland ledamöterna utser Kungl. Maj:t ordförande. Av producentföreningarna har framställts det önskemålet, att två fiskare måtte utses såsom ledamöter av statens fiskenämnad. Svenska fiskhandelsförbundet har påyrkat att i nämnden skulle ingå två ytterligare ledamöter utsedda av Kungl. Maj:t, den ena efter förslag av fiskarens organisationer och den andra efter förslag av fiskhandlarnas organisationer. Som fiskenämnaden framhållit måste det anses naturligt att, om en eller flera representanter för fiskarena insätts i nämnden, även fiskhandlarna med visst berättigande kunna ställa krav på att bli direkt representerade i nämnden. I sådant fall skulle nämnden till väsentlig del komma att bli sammansatt av representanter för två grupper med mot varandra delvis stridande intressen. Detta skulle med säkerhet vara mindre lyckligt för samarbetet inom nämnden. Den nuvarande sammansättningen av nämnden med enbart opartiska ledamöter synes mig vara ur flera synpunkter lämplig. Härigenom kan antalet ledamöter sättas så lågt som till tre, vilket säkerligen bidrager till ett snabbt avgörande av ärendena. Jag vill jämväl erinra därom att, därest nämnden finner behov föreligga att höra de praktiska yrkesutövarnas egna åsikter rörande viss fråga, nämnden enligt sin instruktion äger kalla sakkunniga till överläggning. Det anförda torde giva vid handen, att jag ej anser mig böra förorda någon utökning av antalet ledamöter i fiskenämnaden.

Enligt fiskenämnadens beräkningar skulle medelsbehovet för ifrågavarande ändamål under nästa budgetår uppgå till 155,000 kronor. Av detta belopp avses till nämndens egen verksamhet 20,000 kronor och till administrationskostnader för prisregleringsverksamheten i Skåne och Blekinge 10,000 kronor. Härjämte har medelsbehovet för själva prisregleringen beräknats för producentföreningarnas område till 75,000 kronor och för de områden, där producentföreningar ej finnas, till 50,000 kronor. I nuvarande läge torde för prisregleringen med sannolikhet icke komma att förbrukas några mera avsevärda belopp. Då utvecklingen å detta område emellertid snabbt kan ändras, synes försiktigheten bjuda att beräkna en icke alltför obetydlig medels-

åtgång för ändamålet. Med hänsyn härtill torde fiskenämndens beräkningar böra läggas till grund för anslagsäskandet. I anslutning till den av mig förordade utvidgningen av regleringen synes anslaget böra benämnas Bidrag till reglering av handeln med strömming och sill m. m.

På grundval av här anförda synpunkter har inom jordbruksdepartementet utarbetats utkast till kungörelser *dels* om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill *dels ock* om viss reglering av priset å strömming och sill, vilka utkast torde såsom *bilaga* A och B böra fogas till statsrådsprotokollet (återfinnas sist i utskottets utlåtande). Därest riksdagen bifaller vad jag i det föregående förordat, torde jag i sinom tid få anmälan frågan om meddelandet av erforderliga författningsbestämmelser i ämnet.

Den sedan den 1 januari 1938 gällande handels- och prisregleringen för färsk strömming och sill, som fångats i Östersjön och Bottniska viken samt ilandförts vid kusten därav med undantag för Norrbottens län, synes i stort sett ha fungerat tillfredsställande.

Utskottet.

Då giltighetstiden för ifrågavarande reglering utgår den 1 juli 1941, har frågan om densammas förlängning upptagits till behandling i förevarande proposition. Departementschefen har därvid, enär någon fullständig och sammanfattande utredning rörande verkningarna av regleringen icke blivit verkställd, utgått ifrån att en dylik utredning kommer att utföras genom statens fiskenämnd. I avvaktan på resultatet därav ävensom av den utredning rörande fiskarenas ekonomiska organisation och fiskmarknadens reglering, som för närvarande bedrivs av 1940 års fiskerikommitté, har departementschefen ansett sig nu böra förorda allenast en kortare förlängning av regleringen eller till utgången av år 1942. Utskottet biträder detta förslag liksom departementschefens uppfattning, att regleringen bör fortsättningsvis tillämpas i huvudsak efter samma linjer som hitills.

Liksom nu bör sålunda av fiskare bildad ekonomisk förening för gemensamt avyttrande av fångsterna av strömming och sill utmed viss kuststräcka (producentförening) även under den fortsatta regleringstiden kunna erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd att med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföras vid samma kust. Partihandeln med färsk strömming och sill torde likaledes alltjämt endast böra få bedrivas efter tillstånd av statens fiskenämnd. Härvid har emellertid departementschefen förutsatt, att fiskenämnden vid meddelande av dylikt tillstånd för nya partihandlare iakttaga stor varsamhet. Detta uttalande vill utskottet understryka, särskilt med hänsyn därtill att en sådan utveckling bör befordras att fiskarenas egna försäljningsorganisationer vinna ökad marknad. Erfarenheten synes nämligen ha givit vid handen, att möjligheterna att genom regleringen gagna fisket äro i hög grad beroende av nämnda organisationers verksamhet. Inom utskottet har uppgivits, att utvecklingen i berörda hänseende varit ganska skiftande skilda landsdelar emellan. Det har även gjorts gällande, att yrkesfiskarena på vissa håll och kanske främst i Stockholms skärgård icke kunnat tillräckligt hävda sig inom organisationerna på grund av den jämförelse-

vis stora anslutningen av icke-yrkesfiskare. Med hänsyn till pågående utredningsarbeten och den omprövning av hithörande bestämmelser, som där-efter torde komma att äga rum, har emellertid utskottet icke nu funnit lämpligt att i vidare mån ingå på frågan om en förbättring av regleringsanordningarna på området än som föranledes av de förslag till jämkningar, vilka behandlats i föreliggande proposition.

Vad då först angår de spörsmål, där departementschefen föreslagit genomförandet redan nu av vissa förändringar, har utskottet icke funnit anledning till erinran mot dessa förslag. Liksom departementschefen anser sålunda utskottet, att fiskarena inom område, där producentförening ej finnes, hädan-efter böra få avvyttra sin strömming och sill ej endast till återförsäljare utan även direkt till beredare av strömmings- och sillprodukter samt till djur-uppfödare. Vidare tillstyrkes, att all för rökning avsedd strömming och sill jämställs med sådan fisk, avsedd för konsumtion i färskt tillstånd. Utskottet biträder jämväl förslagen om sänkning från 2.5 till 2 procent av den pris-regleringsavgift, som producentföreningarna ha att erlægga, ävensom angående begränsning av prisutjämningsbidragen till att utgå allenast för intill hälften av fångstmängden.

I fråga om de skilda förslag till ändringar i hittillsvarande bestämmelser, som departementschefen visserligen behandlat i detta samband men funnit icke nu böra föranleda någon åtgärd, torde utskottet kunna begränsa sig till ett uttalande, att utskottet ansluter sig till departementschefens motiveringar och ståndpunktstaganden. Emellertid anser sig utskottet böra något beröra den uppkomna frågan om en sådan utökning av antalet ledamöter i fiske-nämnden att såväl fiskarena som fiskhandlarna bliva representerade i nämnden. Fördelarna av en dylik förändring synas utskottet knappast uppväga därmed förenade olägenheter, eftersom nämnden i så fall komme att inrymma representanter för varandra delvis motstridande intressen och det kan befaras, att därigenom skulle uppstå slitningar i samarbetet inom nämnden. Önskemålet att bereda de praktiska yrkesutövarna möjlighet att framlägga sina synpunkter i vissa frågor kan för övrigt tillgodoses genom att nämnden äger kalla sakkunniga till överläggningar. Med hänsyn närmast till det anförda delar utskottet departementschefens uppfattning, att den nuvarande sammansättningen av fiske-nämnden med enbart opartiska ledamöter synes vara ur flera synpunkter lämplig.

Kungl. Maj:ts anslagsäskanden för ändamålet ha icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) till *Bidrag till reglering av handeln med strömming och sill m. m.* för budgetåret 1941/42 under nionde huvudtiteln anvisa ett *förslagsanslag* av 155,000 kronor;

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med de såsom bilagor till statsrådsprotokollet fogade

utkast till kungörelser om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill ävensom om viss reglering av priset å strömming och sill utfärda erforderliga bestämmelser i dessa ämnen, att gälla från och med den 1 juli 1941 till och med den 31 december 1942.

Stockholm den 16 maj 1941.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Närvarande: se utlåtande nr 52.

Bilaga A till statsrådsprotokollet.

U t k a s t

til

Kungörelse om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

För handeln med färsk strömming och sill, som fångats i Östersjön och Bottniska viken samt ilandförts vid kusten därav, skall i de delar av riket Kungl. Maj:t bestämmer gälla vad i denna kungörelse stadgas.

Annan sill än som avses i första stycket må ej föras i handeln under namn av strömming.

2 §.

Uppsikt över handeln med färsk strömming och sill utövas av statens fiskenämd. Angående nämndens sammansättning, arbetssätt och allmänna befogenheter är särskilt stadgat.

3 §.

Har av fiskare, för vilka fiske utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, bildats ekonomisk förening för gemensamt avyttrande av fångsterna av strömming och sill utmed viss kuststräcka (producentförening), må, därest

föreningen finnes äga förutsättning för dylik verksamhet och omfatta tillräckligt antal fiskare, föreningen kunna erhålla Kungl. Maj:ts tillstånd att med ensamrätt för försäljning mottaga strömming och sill, som ilandföres utmed sagda kuststräcka.

Den som inom område, där producentförening erhållit tillstånd som i första stycket avses, ilandför strömming och sill må därmed ej idka annan handel än sådan varom i 4 § andra stycket andra punkten förmäles.

Producentförening är pliktig att enligt samma grunder, som gälla i fråga om medlems fångst, för försäljning mottaga strömming och sill, som inom föreningens område ilandföres av annan fiskare.

Är tillförseln av strömming och sill så riklig, att det kan antagas, att en väsentlig del därav ej kan avsättas för konsumtion i färskt tillstånd, må producentförening lämna fiskare, som mera regelbundet plägar leverera till föreningen och för vilken fiske utgör huvudsaklig eller väsentlig inkomstkälla, företråde till leverans.

Statens fiskenämnd äger, när skäl därtill äro, ålägga ej mindre producentförening att i första hand utbjuda sina fångster av strömming och sill till partihandlare, som av nämnden anvisas, än även sådan partihandlare att i första hand genom föreningen täcka sitt behov av strömming och sill i den mån så kan ske genom de partier som ilandföras inom föreningens område.

I övrigt skall producentförening vid bedrivandet av sin verksamhet ställa sig till efterrättelse de ytterligare villkor, som vid tillståndets beviljande må varda meddelade, ävensom av statens fiskenämnd givna föreskrifter och anvisningar, jämväl i fråga om prissättning; och åligger det förening att lämna nämnden de upplysningar angående mottagna fångster av samt handel med strömming och sill, som erfordras för utövningen av nämndens uppsiktsbefogenhet.

4 §.

Partihandel med färsk strömming och sill må bedrivas endast efter tillstånd av statens fiskenämnd.

Detaljhandel med färsk strömming och sill må ej idkas, med mindre varan är inköpt från den som erhållit tillstånd, som i första stycket sägs, eller statens fiskenämnd annat medgivit. Fiskare vare dock berättigad att själv eller genom hemmavarande familjemedlem sälja egen eller eget båtlags fångst direkt till konsument, skolande vid sådan försäljning iakttagas de villkor, som meddelas av vederbörande producentförening, eller, där sådan ej finnes, av statens fiskenämnd. Inom område, där producentförening icke finnes, må fiskare på de villkor statens fiskenämnd eller dess ombud bestämmer dessutom försälja egen eller eget båtlags fångst direkt till beredande av strömmings- och sillprodukter eller till djuruppfödare.

Med partihandel förstås i denna förordning sådan handel, som i vare sig fast räkning eller kommission bedrives till återförsäljare i och för deras rörelse, med undantag för försäljning, som av producentförening eller, där så-

dan ej finnes, av fiskare bedrivs med egen fångst till återförsäljare. Med detaljhandel förstås försäljning till konsument.

Vad i 3 § sista stycket är stadgat om producentförening skall i tillämpliga delar gälla parti- och detaljhandlare, som i denna paragraf avses.

5 §.

Vid handel med färsk strömming och sill skall priset angivas per vikt-enhet.

6 §.

Färsk strömming och sill, som inköpts för export, för saltning eller kryddning eller rökning, för beredning av kraftfoder eller gödningsämne eller för att direkt användas till djurföda, må ej inom riket återförsäljas i färskt tillstånd.

7 §.

Angående viss reglering av priset å strömming och sill gäller vad särskilt stadgas.

8 §.

Åsidosätter någon vid utövning av verksamhet, som enligt denna kungörelse är beroende av särskilt tillstånd, de för tillståndets tillgodonjutande meddelade särskilda villkoren, må, ändock att han därför icke blivit lagförd, myndighet, som beviljat tillståndet, återkalla detsamma.

9 §.

Den, som inom del av riket, där enligt vad i 1 § sägs denna kungörelse är tillämplig, i strid mot vad här ovan stadgas till salu håller, säljer eller köper färsk strömming och sill eller i övrigt gör sig skyldig till överträdelse av bestämmelserna i denna kungörelse eller på grund därav meddelade föreskrifter, straffes med dagsböter.

10 §.

Förseelse mot denna kungörelse eller på grund därav meddelade föreskrifter åtalas av allmän åklagare. Åtal anhängiggöres vid allmän domstol.

Böter, som ådömas enligt denna kungörelse, tillfalla kronan.

11 §.

Över statens fiskenämnds beslut i frågor varom i denna kungörelse förmäles må klagan föras hos Kungl. Maj:t genom besvär, som skola ingivas till jordbruksdepartementet före klockan tolv å trettionde dagen från den dag klaganden erhöll del av beslutet.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1941 och gäller till och med den 31 december 1942.

Bilaga B till statsrådsprotokollet.

U t k a s t

till

Kungörelse om viss reglering av priset å strömming och sill.

Härigenom förordnas som följer:

1 §.

I fråga om priset till fiskare för sådan färsk strömming och sill, som avses i kungörelsen om viss reglering av handeln med färsk strömming och sill, skall i de delar av riket, där nämnda kungörelse är tillämplig, gälla vad nedan stadgas.

2 §.

Producentförening, varom i 3 § ovannämnda kungörelse förmäles, är skyldig att för strömming och sill, som levererats till föreningen och av denna försålt för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller försålt för rökning eller som av föreningen rökes i egen rörelse, erlagga lägst det pris (*minimipris*), som av statens fiskenämnd för viss tid fastställles.

Minimipriset skall gälla fritt å leverarsort, bestämd av producentföreningen inom dess område. Å minimipriset må ej avdragas föreningsavgifter, handelskostnader eller i 4 § här nedan omförmäld prisregleringsavgift.

3 §.

För strömming och sill, som icke kunnat vinna avsättning för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller för rökning och som ej heller röks i egen rörelse utan försålt för export, saltning, kryddning, till djurföda i färskt tillstånd eller för beredning av kraftfoder eller gödningsämne, må producentförening erhålla *prisetjämningsbidrag* efter beslut av statens fiskenämnd. Prisetjämningsbidraget, som utbetalas årsvis i efterskott, skall så bestämmas, att föreningens medlemmar erhålla ett nettomedelpris under året för dylik strömming av 10 öre för kilogram; dock må prisetjämningsbidraget ej utgå med högre belopp än 3.5 öre för kilogram och må sådant bidrag icke utgå för större mängd än som motsvarar hälften av hela den inom producentföreningens område under året ilandförda fångstmängden.

På framställning av statens fiskenämnd kan Kungl. Maj:t besluta, att annat än ovan nämnt nettomedelpris skall läggas till grund för beräkning av

prisutjämningsbidrag ävensom att sådant bidrag skall kunna utgå med annat belopp än nyss sagts.

Prisutjämningsbidrag skall av producentförening oavkortat utbetalas till medlemmarna. Vid beräkning av nettomedelpriset till föreningens medlemmar må omkostnaderna för föreningens rörelse ej upptagas till högre belopp än statens fiskenämnd prövar skäligt.

4 §.

Producentförening skall för den myckenhet strömming och sill, som av föreningen försäljes för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller för rökning eller som av föreningen rökes i egen rörelse, erlägga *prisregleringsavgift* med 2 procent av det nettopris, föreningen erlagt för sådan till densamma levererad strömming och sill.

Preisregleringsavgiften skall, åtföljd av redogörelse för under månaden bedriven handel med färsk strömming och sill, av producentförening inbetalas till statens fiskenämnd sålunda, att den å månaden belöpande avgiften erlägges sist före utgången av följande månad.

5 §.

Inom område, där producentförening ej finnes, må, där Kungl. Maj:t på förslag av statens fiskenämnd eller efter dess hörande så beslutar, prisreglering anordnas, under förutsättning att till deltagande däri anmäler sig för ändamålet erforderligt antal fiskare.

Statens fiskenämnd bestämmer det *minimipris*, under vilket färsk strömming och sill ej må inom område för prisreglering, som i första stycket sägs, av i regleringen deltagande fiskare försäljas för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller för rökning.

För den strömming och sill, som ej kunnat försäljas för sagda ändamål, skall fiskaren äga rätt bekomma den del av minimipriset statens fiskenämnd bestämmer. Det belopp varmed den för sådan strömming och sill erhållna försäljningssumman understiger sagda del skall till fiskaren utbetalas i form av *prisutjämningsbidrag*. Där så prövas erforderligt äger fiskenämnden uppdraga åt sammanslutning av fiskare, partihandlare eller annat ombud att handhava försäljningen av strömming och sill, varom i detta stycke är fråga.

6 §.

Fiskare, som deltagar i prisreglering som i 5 § sägs, åligger att i den ordning statens fiskenämnd bestämmer erlägga *prisregleringsavgift* med 2 procent av det belopp han under tiden för prisregleringen erhållit för färsk strömming och sill, som försålts för konsumtion i färskt tillstånd inom riket eller för rökning.

7 §.

De genom prisregleringsavgifterna inflytande medlen skola förvaltas av statens fiskenämnd och användas till utbetalande av prisutjämningsbidrag enligt vad i 3 och 5 §§ sägs. I den mån de ej förslå härtill, ankommer det på fiskenämnden att hos Kungl. Maj:t göra framställning om bidrag av allmänna medel till utfyllnad av vad som sålunda felas. Tagas ej de under visst år influtna prisregleringsavgifterna i sin helhet i anspråk för utbetalande av prisutjämningsbidrag, skall uppkommet överskott, på sätt Kungl. Maj:t närmare bestämmer, fonderas för nästkommande års behov av medel till dylika bidrag.

8 §.

Är tillförseln av strömning och sill så riklig, att avsevärd svårighet att vinna avsättning av fångsterna uppkommer, må bestämmelse givas om fångstbegränsning. Beslut härom meddelas inom område, där producentförening finnes, av föreningen samt inom annat område, där prisreglering är anordnad, av statens fiskenämnd eller av ombud, som av nämnden förordnats.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1941 och gäller till och med den 31 december 1942.
